

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЖУРНАЛІСТИКИ
Кафедра соціальних комунікацій

Кваліфікаційна робота

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на тему:

«Створення Telegram-каналу культурологічного
спрямування “News & Art”»

Терміни реалізації проєкту:

початок 10 квітня 2021 р.

закінчення 30 листопада 2021р.

Виконав

студент магістратури
денної форми навчання
спеціальності 061 – журналістика
освітньо-професійної програми
«Журналістика і медіакомунікації»
Дмитро ПРИХОДЬКО

Керівник

доцент Богдана НОСОВА

ЗМІСТ

1. Загальні відомості.....	
2. Характеристики проєкту.....	
2.1. Ключові слова.....	
2.2. Реферат проєкту.....	
2.3. Масштаб проєкту.....	
2.4. Спрямованість проєкту.....	
2.5. Ступінь новизни.....	
3. Організаційний план розробки проєкту та організації виробництва	
3.1. Стан виконання робіт за проєктом до моменту його схвалення.....	
3.2. Календарний план виконання робіт за проєктом.....	
3.3. Організація заходів.....	
4. Очікувана ефективність проєкту.....	
4.1. Економічна ефективність проєкту.....	
4.2. Соціальна ефективність проєкту.....	
4.3. Інші види ефектів.....	
5. Аналіз потенційних ризиків проєкту	
5.1. Основні фактори ризику проєкту.....	
5.2. Управління ризиками.....	
6. Загальні висновки.....	

1. Загальні відомості

Ідейно-смісловий задум творчого проєкту «News & art» полягає у створенні і популяризації вузькоспеціалізованого контенту на мистецьку тематику загалом, що комбінує в собі найрізноманітніші жанри журналістики, зокрема специфіку написання авторських матеріалів, оформлення та ведення сучасного і прогресивного Telegram-блогу.

Основною та головною особливістю створення текстових матеріалів на платформі «Telegram» є уникнення формування об'ємних журналістських статей. Аудиторія «Telegram» краще сприймає короткі авторські думки, стосовно різних тем. Потенційний читач краще сприймає лікбези, аніж лонгріди та інше, тут це робити просто незручно. Від того, всі публікації повинні бути сконцентровані на чомусь важливому. Для створення унікальних доробків активно використовуються графіки, картинки, розмітка та форматування.

Періодичність розміщення матеріалів має бути чітко вивіреною і регулярною. Потрібно враховувати та відштовхуватися від активності аудиторії. Важливо пам'ятати, що аудиторію не тільки важко знайти та зацікавити, але ще потрібно втримати її увагу. Тому, з урахуванням всіх особливостей сучасного, соціально активного темпу життя, командою редакторів має бути обраний та колегіально ухвалений «нейтральний час» публікації авторських доробків.

Ця робота - новинний канал у всесвітньовідомій соціальній мережі Telegram.

«Telegram програмне забезпечення для смартфонів, планшетів та ПК, яке дозволяє обмінюватися текстовими повідомленнями, графічними та відеофайлами, а також безкоштовно телефонувати іншим користувачам програми» – (Wikipedia.org).

У цьому месенджері вся інформація, що надходить від їх авторів, подається у формі новинної стрічки. Найактуальніші та найважливіші

матеріали та роботи знаходяться знизу стрічки. Для огляду попередніх повідомлень потрібно проскролити вище.

В додатковому меню, що знаходиться в правому верхньому куті застосунку, можна побачити логотип чи заставку. Також, частіше за все, там міститься опис головної ідеї чи мети telegram-сторінки: те, що автор хоче донести, і те, що він буде в подальшому публікувати. Можливі окремі у вигляді посилань на пошту або ж номеру телефону задля піару чи реклами.

Через велику можливість кастомізації за наявності актуальної ідеї, - більшість telegram-каналів можна назвати унікальними.

Формат каналу виглядає так: Переважна більшість новин, анонсів та статей публікується в текстовому форматі. Проєкт надає можливість прочитати та поглинути інформацію, не переходячи на інший ресурс. Інколи в нашій подієвій стрічці можуть з'явитися відео з місця подій та інтерв'ю з аудіоподкастами. Ціль проєкту - робити цікавий та пізнавальний контент, зручно та мобільно повідомляти читача.

Візуальна частина цілісної композиції є надзвичайно важливою складовою для приваблення уваги нових користувачів. Важливими для нашого проєкту будуть фотографії, які публікуватимуться разом з будь-якою новиною. Додана ілюстрація буде мати на меті візуальну складову, яка повідомить читачам про що матеріал.

Найяскравішим маркером, супутником будь-якій публікації, є ілюстрація. До того ж, за спостереженнями психологів, саме вона в першу чергу сприймається читачем. Серед різновидів фахівці виокремлюють малюнок, фотографію та інфографіку. Продумана система візуальної комунікації полегшує читання і навігацію по каналу. Отож, було прийнято рішення, стосовно кожного допису чи публікації додавати зображення, що відповідає контексту написаного в інформаційному повідомленні.

На етапі вибору вдалого знімка, що буде супроводжувати матеріал, потрібно спиратися на декілька правил, котрі були запозичені з порталу "Детектор медіа":

«1. Уникаємо кліше і банальних асоціацій. Так само як і серед фотографій, існує ряд стереотипних ілюстрацій, які встигли приїстися. Такі зображення не здатні звернути на себе увагу цільової аудиторії.

2. Чим важливіше зображення, тим воно більше. Вишиковуємо за допомогою ілюстрацій візуальну ієрархію, щоб показати читачеві, що важливо, а що другорядне.

3. Необхідно пам'ятати, що ілюстрацію не завжди можна зрозуміти однозначно, кожна людина сприймає інформацію індивідуально, тому потрібно стежити, щоб зображення не стали джерелом помилкового тлумачення» - ("Детектор медіа").

Оскільки Telegram порівняно з конкурентними молодий, найбільш функціональний та зручний у користуванні, а тому відкритий для нових проєктів,- було обрано саме цю платформу. Аудиторія Telegram максимально різна та багатогранна, майже кожен користувач підписаний на декілька інформаційних сторінок.

Вагома кількість українського населення споживає новинний контент із соціальних мереж, а саме 63% людей цілком або частково дізнаються новини онлайн.

Telegram, як засіб комунікації, є актуальним та швидко зростаючим мобільним додатком, яким, за статистичними даними, користується щонайменше 31,6% українців.

Для різної аудиторії використовуються спеціальні хештеги, котрі “перекидають” користувача на інформацію, яка цікава саме йому. Це зроблено для комфорту, щоб кожен міг знайти собі тексти «для душі».

У додатковому меню каналу можна побачити логотип, що характеризує головну ідею та суть всієї роботи. Опис максимально лаконічний та стислий.

Методика роботи над власним проєктом полягає в першу чергу у якісному відборі цікавих та актуальних інфоприводів, прочитання вже випущених матеріалів на цю тему, формування власної думки та написання

самого матеріалу. Після редакторського огляду та граматичних і лінгвістичних правок текст публікувався у каналі.

Завдяки можливості у Telegram збирати дані про перегляди читачів, маємо змогу аналізувати, наскільки робота виявилася якісною та популярною, і на скільки саме цей матеріал є цікавим для користувачів. Це також дає змогу формувати статистику для подальшого аналізу та вивчення аудиторії, щоб розробити контент-план, котрий дасть змогу сконцентруватися на тих матеріалах, котрі задовольняють потреби аудиторії.

Цю інформацію можна використати для покращення робіт, дотримання стилістичних норм та формування загального інтересу та смаку середньостатистичного читача нашого каналу.

- матеріали повинні містити до 2500 символів без пробілів
- у матеріалах обов'язково повинні бути розкриті власна думка автора, фотографія перед матеріалом, котра візуально дасть точну характеристику того, про що написаний матеріал.

Вважаю за потрібне наголосити, що платформа Telegram не є ідеальною та цілком безпечною. Важливо розуміти усі потенційні ризики та загрози використовуючи цей ресурс.

По-перше, є місце для дискусії щодо безпеки Telegram. «За словами Антона Розенберга (екс-директор особливих напрямків Telegram), наприклад, двофакторну аутентифікацію у Telegram розробили лише у квітні 2015-го року, але залишили опціональною навіть після низки гучних зломів.

По-друге, месенджер користується популярністю серед терористів в усьому світі, про це йдеться в звіті неурядового проєкту з протидії екстремізму (CER).

Але Telegram намагається блокувати будь-який контент, що потенційно може загрожувати звичайним користувачам та всіляко сприяє викоріненню екстремістських каналів на власному майданчику. Наприклад, існує канал

ISIS Watch, який щодня повідомляє про кількість вилученого забороненого контенту терористів». - (Лонгрід про Телеграм - «Із Росії з любов'ю. Анонімна імперія Павла Дурова». liga.net).

2. Характеристики проєкту

2.1 Ключові слова: медіа, ЗМІ, журналістика, інтерв'ю, анонси, статті, Telegram, паблік, канал, аудіо журналістика, подкасти, аудіо.

2.2. Реферат проєкту.

Назва проєкту лаконічно та цілком об'ємно характеризує сутність інноваційного продукту.

Основна мета творчого проєкту полягає у створенні telegram-каналу на творчу тематику, який міститиме матеріали із суб'єктивним поглядом редакції. Усі новини, анонси, репортажі, інтерв'ю та інші журналістські тексти на тему мистецтва розміщувати в одному місці. Реалізувати творчий потенціал, знайти інструментарій та контент, який зробить проєкт цікавим для якомога більшої кількості реципієнтів.

Першочерговим **завданням проєкту** є створення ресурсу, що зможе об'єднати усі творчі напрямки в одному місці і буде інформувати, висвітлювати та пояснювати читачам, що пропонує ринок мистецтва сьогодні. Це альтернативний, новаторський підхід, погляд молодих аналітиків та журналістів, зацікавлених мистецтвом.

Розумію, що цей проєкт не викличе суспільного резонансу, але цілком в змозі підняти соціально важливі питання шляхом творчого погляду на речі.

Структурна робота проєкту:

1. Збір певної кількості даних, матеріалів по темі. Дані можуть бути представлені в різних формах: у нашому випадку - це текстовий контент, відеоматеріали або пости з офіційних представництв.

2. Збір та обробка матеріалів. Зібраний матеріал необхідно обробити, привести до єдиного знаменника, що зумовить цілісність потенційного матеріалу.

3. На початку творчого процесу необхідно підготувати структуру майбутньої статті. Вона повинна мати заголовок, вступний анонс, основну частину, висновок. Якщо обсяг матеріалу перевищує 4.000 символів, то потрібно вирішити питання з підзаголовками. По можливості, доцільно використовувати марковані списки, які значно полегшують сприйняття текстової інформації.

4. Будь-яка частина статті повинна мати закінчену думку, розповідь має бути логічно вивіреною і послідовною. Якщо після прочитання тексту виникає відчуття недомовленості і суперечливості, то необхідно внести зміни, щоб усунути двозначність.

5. При написанні контенту застосовується зрозуміла мова для простого сприйняття новини. Не варто використовувати специфічні терміни або «жаргонні» вислови, які можуть бути незнайомі середньостатистичному користувачеві. Винятком є ресурси, орієнтовані на вузькоспеціалізовану аудиторію.

6. В тексті використовуємо графічні елементи. До них відносяться різні стилі, зокрема, напівжирний шрифт і підкреслення. Помірно застосовуємо курсив - в надмірній кількості він може зробити текст нечитабельним.

7. Обов'язково ділимо статтю на абзаци. Монолітний текст читати складно і незручно, особливо якщо він розміщується на темному тлі.

8. В обов'язковому порядку перевіряємо грамотність написаного тексту. Це потрібно робити двічі: перший раз відразу після створення статті, другий - на наступний день. Не виключено, що автор забажає внести до матеріалу будь-які зміни і доповнення, і знайдеться кілька «ляпів».

2.3. Масштаб проєкту

Проєкт «News & art» може мати загальнодержавний масштаб, як telegram-канал на культурологічну тематику має великий потенціал, адже є авторським проєктом від команди молодих журналістів.

Спираючись на вузьку направленість матеріалів, а саме опис та аналіз усіх можливих видів творчості та мистецтва, канал може претендувати на взаємодію з різновіковою аудиторією. В перспективі є ймовірність співпраці з іншими інтернет-ЗМІ, адже наш проєкт – це бачення, котре може розцінюватися як авторський блог.

Специфіка платформи «Telegram» полягає у тому, що взаємопіар та обмін аудиторією є абсолютно звичайним явищем і подібний вид реклами є найбільш ходовим. Саме через це партнерство з іншими telegram-каналами – це можливість заявити про себе як про повноцінне та самобутнє явище не тільки для україномовного користувача.

2.4. Спрямованість проєкту.

Попри те, що засобів масової інформації, які висвітлюють українську культуру досить багато, вони висвітлюють тільки певні аспекти. Ми вважаємо, що культура – це невичерпний пласт матеріалу, про котрий можна говорити і писати цілісно і структурно.

Актуальність нашого проєкту полягає у тому, що естетичне та моральне виховання українців полягає у повноцінному розумінні та сприйнятті культури. Крім того, музика, живопис, кіно, театральне мистецтво – це те, що формує особистість, цікаво багатьом і є плацдармом для саморозвитку. Світ розвивається, технології не стоять на місці, а мистецтво у всіх його проявах – це невід’ємна частина історії. Особливо це актуально у сучасному світі, коли пандемія ставала на заваді усім сферам життя. Тема культурного розвитку аудиторії є важливою, адже свідомій людині потрібен саморозвиток. Оскільки я обрав дуже широку тему творчості, жанри,

котрими ми послуговувалися у проєктній роботі, досить вільні з точки зору опрацювання інформації. Замітки (короткі інформаційні блоки про ті чи інші культурні явища, котрі відбуваються у світі), публіцистичні матеріали (наприклад, статті, у котрих пишуть про найкращих діячів культури, найпопулярніші події минулого і сьогодення), аудіо-інтерв'ю з митцями (молоді музиканти, актори аматорських театральних труп, художники), подкасти (в них ми у форматі бесіди розкриваємо наші погляди на культурну складову життя сучасної людини), рецензії, суб'єктивні судження від редакції каналу про живопис, фотографію, музику, театр. Зупинимося детальніше на теоретичних особливостях матеріалів, які ми обрали для нашої роботи.

«Замітка - жанр інформаційної журналістики. Основою замітки є новина, яку журналіст описує, відповідаючи на запитання: «що трапилось?», «де трапилось?», «коли це трапилось?», «хто брав у цьому участь?», «як це трапилось?», «чому це трапилось?». У журналістиці замітка вважається неавторським матеріалом, згідно із журналістськими стандартами вона не повинна містити думки автора.

Публіцистика (з латини *publicum* - "громадськість") - напрям літературної і журналістської творчості, який дієво досліджує, узагальнює і трактує з власного погляду важливі суспільно-політичні питання та інші виклики суспільства, з метою впливу на суспільну думку та існуючі політичні інститути, використовуючи при цьому засоби логічного мислення та емоційного впливу.

Від суто наукового твору публіцистичний відрізняється наявністю авторської оцінки явищ (подекуди суб'єктивної) та спонуканням до висновків на майбутнє.

У публіцистики є два основних призначення:

- створювати громадську думку;

- викликати прагнення зміни або навпаки збереження дійсного суспільного ладу.

Публіцист не просто описує чи поєднує дані, повідомляє про сучасні виклики він роз'яснює й переконує, обговорює й викриває, закликає до дії, підштовхує до певного рішення. У публіцистичних творах з'єднуються мовно-образні особливості наукового дослідження і ораторського мовлення, невимушена жвавість розмовної говірки і чітка впорядкованість літературної мови.

Важливою властивістю сучасної публіцистики є її науковість. "Сплав" науки і публіцистики виражається в прагненні журналістів всебічно осмислити підняте питання, дати зважену й точну оцінку висвітленому явищу, довести до кожного отримувача свою правоту, переконати його не безпідставними доказами, а цифрами, точними даними, логічними підтвердженнями, посиланнями на першоджерела. Поважне і глибоке дослідження суспільних непорозумінь, викликів свіжість думки і слова, достовірність - ось ознаки, які дозволяють говорити сьогодні про публіцистику як різновид ледь не наукової діяльності.

Інтерв'ю (англ. interview) - це бесіда, вибудована за певним планом через безпосередній контакт інтерв'юера з респондентом з обов'язковою фіксацією відповідей. В соціології використовується як один з основних методів збору первинної соціологічної інформації. В журналістиці є самостійним жанром, що представляє суспільно вагому новину у вигляді відповідей особи на запитання журналіста.

Подкаст (англ. podcast) - цифровий медіа-файл або низка таких файлів, які розповсюджуються інтернетом для відтворення на портативних медіа-програвачах чи персональних комп'ютерах. За змістом вони можуть нагадувати радіо-шоу, звукову виставу, містити інтерв'ю, лекції чи будь-що інше, що належить до усного жанру. Термін «podcast» є поєднанням назви портативного програвача музики iPod та слова broadcast. Ведучого або

автора подкасту часто називають подкастер. Подкаст як сферу діяльності називають подкастингом. На відміну від слухачів радіо, які слухають те, що їм пропонує радіостанція, подкастинг дозволяє самостійно обирати те, що ви не хочете слухати чи не хочете дивитися. І найголовніше: саме у той час, коли вам зручно ввімкнути свій програвач. Цей новий спосіб поширення аудіо та відео через мережу Інтернет існує лише кілька років і дозволяє створювати матеріали кожному охочому». – (Wikipedia.org).

2.5. Ступінь новизни.

Проект перевищує рівень вітчизняних аналогів за усіма показниками або частково.

Переходячи до новизни і актуальності цього напрямку, важливо зауважити, що схожих проєктів саме в соціальній мережі Telegram українською мовою дуже мало.

Тож для україномовного населення, що цікавиться подіями культурологічної тематики, цей проєкт новий, цікавий і актуальний.

Якщо говорити про аналогічні проєкти, а точніше - схожі за основним посилом – то це редакція музичного порталу «The Flow», котрий має свій сайт, Telegram та YouTube-канал. Раніше це був сайт тільки про реп-музику, проте еволюціонував у великий та амбіційний проєкт, один з кращих серед культурно-просвітницьких, адже в ньому розкриваються події, котрі стосуються не тільки певної культурної одиниці.

Також варто згадати популярний український telegram-канал «Алгоритм» (ex-Територія), девізом котрого є «Життя занадто коротке, щоб читати погані новини. В нас – тільки хороші», проте у ньому новини розсіяні і часто стосуються філософських тверджень та психології.

Якщо оцінювати вже існуючі альтернативи нашому проєкту, це більше новинні портали або творчі осередки. Ця робота є альтернативою і тим, і

іншим побажанням аудиторії та ставить за мету висвітлити різні сфери культури для максимально великої кількості реципієнтів.

3. Організаційний план розробки проєкту та організації виробництва

3.1. Стан виконання робіт за проєктом до моменту його схвалення.

(Подається у відсотках до обсягу даного виду робіт)

- досліджено та обґрунтовано наукові аспекти	90%
- досліджено та обґрунтовано технічні аспекти	90%
- проведено теоретичні та експериментальні дослідження	95%
- розроблено технологію, ескізний і технічний проєкт	90%
- розроблено робочу документацію, створено дослідні зразки	85%
- наявні необхідні права на об'єкти інтелектуальної власності	90%
- проведено соціальні дослідження	40%
- наявність матеріально-технічної бази	80%
- наявність необхідного персоналу	35%
- визначено та узгоджено фінансування проєкту	10%
- визначено та узгоджено місце виконання проєкту	95%
- інші види робіт	65%

3.2. Календарний план виконання робіт за проєктом.

Таблиця 2. План виконання робіт за проєктом.

№ п/п	Найменування робіт	Виконавець	Термін	Витрати, тис. гривень
1	Проведення досліджень	Приходько Д.Л.	1,5 місяці	0
2	Технічне планування формату проєкту	Приходько Д.Л.	1,5 місяці	0

3	Пошук контент-менеджера, укладання договору	Приходько Д.Л.	2 тижні	6 000 (виплата авансів)
4	Наповнення бази, інформаційне укомплектування каналу	Приходько Д.Л. +контент-менеджер	3 місяці	9 500 (виплата гонорарів)
5	Тестування	Приходько Д.Л.	1 місяць	0
6	Запуск	Приходько Д.Л. +контент-менеджер	1 тиждень	0
7	Реклама і просування	Приходько Д.Л. + можливе залучення спеціаліста- консультанта	3 тижні	5 000

3.3. Організація заходів.

- стислий перелік технологічних процесів:

- 1) Проведення досліджень
- 2) Планування формату проєкту та розподілу ресурсів
- 3) Пошук кадрів
- 4) Створення і дизайн каналу
- 5) Наповнення каналу
- 6) Тестування платформи
- 7) Запуск і просування проєкту

- опис наявних і необхідних для виробництва устаткування і приміщень

- 1) Стаціонарний ПК
- 2) Відеокамера / смартфон
- 3) Професійний диктофон / смартфон
- 4) Гарнітура для аудіозапису
- 5) Програмне забезпечення

- кількість і кваліфікація виробничого персоналу (за потреби) не перевищує більше п'яти осіб. Для запуску проєкта достатньо дві особи:

- 1) **Головний редактор**
- 2) **Контент-менеджер**
- 3) Журналіст
- 4) Спеціаліст з реклами

4. Очікувана ефективність проєкту

4.1 Попередньо слід наголосити, що проєкт не є комерційним і ставить собі за мету в першу чергу популяризацію новинного контенту напряму пов'язаного з різним проявом творчості митців, і привертає та поглиблює увагу пересічних громадян до талановитих та цікавих співвітчизників і представників культури по усьому світу.

Економічна доцільність реалізації проєкту. Проєкт є цілком доцільним, адже потребує мінімальних капіталовкладень. Після успішного просування проєкту можлива співпраця з іншими медіа групами.

Термін окупності проєкту – окупність проєкту прямо пропорційна розвитку та популярності каналу. Оскільки проєкт не потребує багато ресурсів для реалізації та підтримки його функціонування, потенційний термін окупності – 6 місяців.

Прибутковість проєкту – проєкт потенційно має бути прибутковим адже може зацікавити інвесторів, продаж реклами або підтримка проєкту за допомогою донатів від читачів.

4.2. Соціальна ефективність проєкту.

Цей проєкт як явище у інтернет-середовищі не претендує на істину в останній інстанції, адже наша редакція позиціонує себе як «першопрохідці», котрі на собі перевіряють якість того чи іншого матеріалу, а потім уже ділиться враженням з аудиторією, даючи можливість користувачам самим оцінити представлений на загал творчий доробок.

4.3. Інші види ефектів.

Специфічною особливістю проєкту є те, що усі опубліковані матеріали створюються і публікуватимуться виключно на нашому ресурсі. Контент, котрий автор оглядав – це власність митців та авторів, котра була вільно та доступно розміщена у мережі інтернет.

Візитною картою проєкту будуть інтерв'ю з молодими музичними виконавцями, художниками та акторами, розмови з котрими, сподіваюсь, стануть чи не найцікавішими матеріалами. Їхня інтелектуальна власність, тобто, авторські тексти чи картини – це можливість познайомитися з внутрішнім світом творчої людини.

Специфіка нашого telegram-каналу не передбачає використання наукових статей, книг та енциклопедій, адже багаж відібраної інформації не підпорядковується конкретним інструкціям та алгоритмам.

5. Аналіз потенційних ризиків проєкту

5.1. Основні фактори ризику проєкту.

- ризики, що відносяться до загальної соціально-економічної ситуації (політична нестабільність, перспективи економічного розвитку в цілому, фінансова нестабільність, поганий імідж соціального інституту, внутрішні конфлікти тощо) – проєкт може не бути почутим або поміченим через погане просування і рекламу; проєкт може не мати очікуваного результату, оскільки має вузькоспецифічну інформаційну спрямованість;
- виробничі ризики (підвищення поточних витрат, технологічного устаткування, відсутність кадрів, неготовність колективу) – може виникнути проблема неефективної рекламної кампанії, що призведе до збільшення матеріальних витрат.

5.2. Управління ризиками.

Протиризикові заходи, яких необхідно вжити, включатимуть:

- ретельний підбір кадрів для уникнення неякісного збору інформації на сайт;
- створення рекламної стратегії з додатковим закладанням бюджетних коштів проєкту;
- аналіз потенційної аудиторії та розробка контент-плану, що приверне увагу читача.

6. Загальні висновки

Інноваційний проєкт «Telegram-канал культурологічної тематики «News & art» - це блог, що виходить на популярній інтернет-платформі «Telegram». Користувачами цього месенджера є підлітки та люди середнього віку (Від 15 до 40 років), які мають активну життєву позицію та небайдужі до всесвітнього культурного життя. Саме вони і є головною цільовою аудиторією нашої роботи та постійними читачами запропонованого контенту.

За статистикою, найпопулярнішими матеріалами є ті, у котрих висловлюється авторська думка та чітко проглядається ідеологічний висновок редакції. Такий формат є нічим іншим як блогом, в котрому присутні й інші журналістські жанри, що дає можливість реципієнту отримувати дозовану, коректно подану інформацію з перших вуст.

Під егідою цього каналу в стилі авторського тексту, інтерв'ю, подкастів, анонсів, новин та інших жанрів, журналісти шукають інфоприводи, діляться власними матеріалами та створюють унікальний контент, присвячений творчості у різних її проявах та форматах, даючи власне бачення мистецтва в цілому. Представники редакції є безпосередньо творчими та самостійними одиницями, котрі мають чітко сформовану сферу інтересів та захоплення і діляться своїми новаторськими та незалежними поглядами на культурний багаж суспільства.

Завдяки ентузіазму та творчому підходу до ведення каналу, розуміння індустрії сучасного мистецтва, автори прогнозовано мають уникнути труднощів, котрі виникатимуть так чи інакше протягом періоду активної праці. Всесвітня пандемія та, зокрема, карантинні заходи в Україні дали редакції змогу адаптуватися та налаштувати роботу в онлайн-режимі. Журналісти прозондували ринок сфери розваг та культури на догоду інтернету.

Важливою особливістю у веденні цього блогу є той факт, що «News & art» пише не тільки про популярних артистів, авторів, акторів та живописців, але й про початківців, даючи аудиторії змогу дізнатися про нові обличчя у мистецькій площині.

6.1. Джерела, на основі яких сформовано проєкт

Книги

1. Сенаторов А. Telegram. Как запустить канал, привлечь подписчиков и заработать на контенте.: ВЦ «Альпіна Паблішер», 2018. — 160 с.

2. Куалман Е. Безопасная сеть. Правила сохранения репутации в эпоху социальных медиа и тотальной публичности. / [пер. с англ. І. Окунькова] / ВЦ «Альпіна Паблішер», 2017. — 214 с.
3. Антонов-Овсеенко А. Журналистика XXI. Новые СМИ и свобода слова. «Фоліо», 2017. — 272 с.
4. ЖУРНАЛИСТИКА. ВВЕДЕНИЕ В ПРОФЕССИЮ. СТАНДАРТ ТРЕТЬЕГО ПОКОЛЕНИЯ: УЧЕБНОЕ ПОСОБИЕ. 2-Е ИЗД / Б. Я. Мисонжников, А. Н. Тепляшина. «Питер», 2016. — 272 с.
5. Бірюков В. История (НЕ)известного журналиста. / Іл. Ю. Гапоненко. «Саміт-книга», 2019. — 256 с.
6. Бондар Ю.В. Енциклопедія для видавця та журналіста. «Персонал», 2010. — 400 с.
7. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики : навч. посіб. / Вальтер фон Ла Рош; пер. з фр.: В. Климченко, А. Баканов. — Київ : Академія української реси, 2005. — 229 с.
8. Онкович Г. В. Засоби масової комунікації у термінологічному просторі медіа-освіти // Лексико-грамматические инновации в современных восточнославянских языках (Сост. Т. С. Пристолико). — Дніпропетровськ : Пороги, 2007.
9. Левківський К. М., Іванов В. Ф., Мележик В. П. та ін. Медіаосвіта (медіаграмотність): Навчальна програма. — Київ, 2012.
10. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Медіаосвіта – пріоритетний напрям в освіті XXI століття: проблеми, досягнення і перспективи» (м. Харків, 25–27 жовтня 2013 року) / За заг. ред. канд. пед. наук Л. Д. Покроєвої. — Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2013. — 274 с.
11. Гоне Ж. Освіта і засоби масової інформації / Ж. Гоне ; пер. з фр. — Київ, 2002. — 207 с.
12. Соловьёв Э. Г. Информационное сообщество // Новая философская энциклопедия: в четырех томах. — Т. II. — Москва, Мысль, 2010.

Серійні видання

1. Полевое руководство для научных журналистов. / уклад. Дебора Блюм, Робін Маранц Хеніг, Мери Кнудсон. ВЦ «Альпіна Паблішер», 2018. — 484 с.
2. Меттью Шипман. Научная коммуникация. Руководство для научных пресс-секретарей и журналистов. ВЦ «Альпіна Паблішер», 2018. — 186 с.

Дисертації

1. Калмыков А. А. Интернет-журналистика в системе СМИ: становление, развитие, профессионализация.: автореф. дис. на здобуття наук. степеня д-ра філ. наук : спец 10.01.10 / ВАК РФ / Калмыков А. А., 2009.

Онлайн ресурси

1. Павло Дуров, Telegram, 2013.
2. Джеммі Уельс, Ларі Сенгер, Wikipedia, 2001.
3. Інтернет-видання "Детектор медіа".
4. Юрий СМИРНОВ, Петр ШУКЛИНОВ, Александр НАДЕЛЬНЮК, Евгений АДАМЕНКОВ // Лонгрід про Телеграм - «Із Росії з любов'ю. Анонімна імперія Павла Дурова».

Статті

1. Берестецька О. Как раскрутить «Telegram» канал с нуля и наращивать аудиторию подписчиков в будущем.
2. Катеринчик Р. « Как продвигать telegram-канал? »
Панфілець К. КАК РАБОТАТЬ С ИЛЛЮСТРАЦИЯМИ ПРИ ПОДГОТОВКЕ ЖУРНАЛИСТСКИХ МАТЕРИАЛОВ
3. Meet Telegram, A Secure Messaging App From The Founders Of VK, Russia's Largest Social Network // TechCrunch, 2013-10-27.

4. Потятиник Б. Масова журналістська освіта – а чому б ні? / Б. Потятинник // МедіаКритика. – 2005.
5. Как Павел Дуров придумал Telegram и почему не следует доверять мессенджеру, GQ, 2018.
6. Скляревська Г. Більшість українців отримує новини з соцмереж та онлайн-видань – дослідження / Г. Скляревська // "Детектор медіа". – 17.11.2021.
7. MediaSapiens. / Опитування: Viber, Facebook Messenger і Telegram — найпопулярніші месенджери серед українців.: 19.11.2021.

Матеріали з відео конференцій

1. Михайлин М. Особенности интернет журналистики. конф.: 01.03.2009.
2. Магась Ю. Секреты и методы продвижения в Telegram. конф.: 16.05.2019.

Звіти

1. Terrorists On Telegram. / Counter Extremism Project.: May 2017.

8. Додатки

Посилання на комунікаційний проєкт: <https://t.me/tvorcheskahiney>

Додаток А

20 століття та "Посмішка"

У страшний, але цікавий час ми живемо. Нарешті, двадцяте століття закінчується і починається невідоме двадцять перше століття. Ні, я не обмовився - не завжди зміна культурних і соціальних парадигм, яка згідно з історичним досвідом, відбувається раз на століття, збігається з хронологічним літочисленням. Наприклад, двадцяте століття почалося з Першої Світової війни, а от попередній, дев'ятнадцятий вік, майже збігся з хронологічним кордоном, він почався з наполеонівських війн. Можливо пандемія COVID-19 штовхне світ в століття прийдешнє.

Предмети мистецтва різко постаріють, деякі визнані шедеври забудуть. Уже відбувається переоцінка цінностей. Мистецтво - це завжди розкіш, а зараз людство зазнає збитків. Мистецтво нехай має

сенс, але марне (Оскар Уайлд не дасть збрехати), і в новому світі високу оцінку на шкалі цінностей можуть цілком зайняти гречка і макарони. Втім, для багатьох їжа матеріальна, а не духовна була пріоритетом і в старі часи.

Але ось парадокс - без мистецтва, нового або старого, ми перетворюємося в безглуздий натовп. У зв'язку з усім цим мені пригадалася розповідь Рея Бредбері «Посмішка». Дія оповідання відбувається в 2061 році. Після ядерної війни, люди сповнені ненависті до всього минулого, яке призвело їх у нове середньовіччя. Вони влаштовують свята, на яких спалюють книги, знищують предмети побуту і культури з старого світу. На одному такому святі всенародного вандалізму піддається картина «Мона Ліза». Хлопчику Тому, головному герою оповідання, дістається шматок з її посмішкою. Посмішку Джоконди він зберігає, і вона його надихає.

Прочитайте цю розповідь, вона дуже коротка. А якщо хочете щонебудь про те ж саме почуття, але об'ємніше, щоб вбити час на карантині між роботою в інтернеті і заняттям фітнесом по Ютубі, то рекомендую вже роман того ж Рея Бредбері «451 градус за Фаренгейтом».

Додаток Б

Fever 333 – чому варто зацінити?

Соціально-протестний репкор був завжди болючою темою для музичної сцени. У наш час подібні проблеми наполегливо намагаються пробитися в вузькі щілини масової культури, через музику зокрема.

Три хлопця з Каліфорнії з нуля роблять групу, яка моментально захоплює слухача своєю шаленою енергією альтернативного року з ухилом в репкор і мелодійним, чистим приспівом. У чому ж успіх групи? Все досить просто: основна ідея - торкнутися в своїх піснях гостросоціальних проблем сучасності: расизм, сексизм і майже будь-яку іншу несправедливість, яка існує в світі.

Повернемося в початок, весною 2017 року Джейсон Батлер (Jason Aalon Butler) оголосив про розпад своєї групи letlive, що проіснувала 15 років. Лише через три місяці музикант представляє свій новий колектив: The Fever 333, спільно з екс-гітаристом Стівеном Гаррісоном (Stephen Harrison) і барабанщиком Аріком Імпрота (Aric Improta). Дебютний

сингл *We're Coming In* було випущено 25 серпня 2017 року. Через 4 дні відбувся вихід наступного синглу під назвою *Hunting Season*, в записі якого взяв участь Тревіс Баркер (Travis Barker) з групи blink-182. Третім синглом, став *Walking in My Shoes*, який вийшов 3 листопада 2017 року. Потім вже група дропнула свій EP *Made An America*, який був тепло прийнятий публікою, після цього учасники вирішили, що вони тепер просто Fever 333.

Хлопці довго не думали і дали свій перший концерт на парковці магазину пончиків *Randy's Donuts* в рідному місті Інглвуді. Саме так відбулося народження однієї з найбільш енергійних і ідейних рок-груп останніх років.

Набравшись досвіду і згуртувавши велику кількість слухачів навколо себе, Fever 333 записують вже повноцінний альбом *STRENGTH IN NUMB333RS*, який володіє простим звучанням, але чіпляє слухача приспіваними і соковитими гітарними рифами. Альбом відразу ж привернув увагу різношерстої аудиторії по всьому світу.

Звучання платівки є відмінним прикладом того, наскільки надмірною стало мислення в жанрах сучасної музики, оскільки такі пісні, як *Out Of Control* або *One Of Us*, наповнені безліччю елементів електронної музики. Видно, що хлопці сильно експериментували зі звуками під час запису. Їх пісня *Inglewood* - чудовий тому приклад. Пісня триває близько семи хвилин: в той час як перша половина є, в значній мірі, сучасним реп-треком, друга половина плавно перетікає в альтернативу.

Якщо Ви все ще не познайомилися з цією неймовірно яскравою і перспективною групою, рекомендую вам зробити це прямо зараз. Fever 333, без сумнівів, подарує музичній індустрії нову хвилю популярності альтернативного року.

Додаток В

Бенксі - його знає кожен і не знає ніхто.

Він зробив графіті феноменом актуального мистецтва, а місто - відкритим музеєм. Його гумор та іронія незмінно спрямовані на невпинне викриття світового зла, критику війни і суспільства споживання. Бенксі - це код радикальної свободи: їм може стати кожен, досить озброїтися трафаретом і балончиком з фарбою, а потім обробити цими нехитрими інструментами нариви і рани сучасного суспільства.

«Графіті - це один з небагатьох інструментів, який у вас є, коли немає майже нічого. І навіть якщо ви не створите малюнок, який переможе світову бідність, ви зможете змусити когось посміхнутися, поки він мочиться ... »

© Бенксі «Битися головою об цегляну стіну»

В історії Бенксі все почалося з Брістоля. Міста праці, хіп-хопу, тріп-хопу, специфічного рейву (Bristol sound) і стріт-арту. Індустріальний пейзаж

околиць ряснів графіті, на тлі яких хиталися фігури дозвільних люмпенів, безробітних пролетарів і депривованих емігрантів. Атмосфера була схожа на побут героїв часів Великої депресії з роману Джона Стейнбека «Консервний ряд», а ночами, - на картини Детройта з «Виживуть тільки коханці» Джима Джармуша. У цьому контркультурному місті завжди були сильні ліворадикальні настрої.

Сьогодні графіті Бенксі можна знайти в різних частинах світу: на вулицях, дахах, стінах, кораблях, музеях, на сторінці альбомів і т.п. З хулігана і вандала міфічний і легендарний художник перетворився в дорогого кумира, що зачаровує загадку і злободенного критика, соціального художника-активіста (філософа з балончиком в руці), що розкриває бажання і наміри капіталістичного суспільства, де влада валют стала новим ярмом, приватна власність - джерелом придушення, а камери спостереження - всюдисущим оком тоталітарного нагляду. Графіті Бенксі - це мистецтво дії. Його глядач - житель міста, а з приходом і розвитком Мережі, - будь-який житель земної кулі: з субкультурного явища Бенксі став всесвітнім фактом.

Починав Бенксі з малювання аерозольною фарбою нікнеймів і різних персонажів. Займатися стріт-артом було небезпечно: поліція інкримінувала вандалізм і псування майна, малювати детальні картини від руки - довго - так Бенксі вирішив перейти на трафарети, робота з якими прискорювала процес створення графіті. Набивши руку в Брістолі, Бенксі переключився на початку міленіуму на серце постколоніальної, але дуже амбітною Імперії - Лондон. Саме лондонські графіті принесли йому скандальну популярність. А широка слава прийшла до нього в Лос-Анджелесі в 2006 році, коли Анджеліна Джолі купила кілька його робіт.

Художній прийом Бенксі: знайти на вулиці міста потрібне місце і створити несподіваний візуальний парадокс, що чіпляє глядача, який

потрапляє в гостру тему. Найчастіше він використовує прийом відсторонення (свіжого погляду на поверхню з якою планує працювати, такий прийом схожий на техніку Далі, яку він сам охрестив як «параноїдальний зір». Ще Бенксі любить прийом поєднання несумісного (наприклад, поєднання смайла і смерті з косою, дівчатка , обшукували військового і т.п.). Однак найважливіше для художника - виявити і викрити несправедливість.

У графіті Бенксі є постійною рефлексія з приводу влади і пов'язаного з нею придушення. Міста і вулиці, що належать поліції і чиновникам. Ненаситно продає і купує суспільство споживання. Війна, завжди вигідна правлячим елітам і обороту капіталу. Все це стає темами Бенксі - прихованої болем, яку він виносить на вулиці Брістоля, Лондона, Парижа, Нью-Йорка та інших міст. Роботи Бенксі сповнені енергією боротьби і соціального протесту. Найчастіше маніфестація протесту - це мета графіті, а також спосіб партизанської війни.

Стріт-арт - форма художнього вираження доступна кожному. Будь-хто може стати художником (не обов'язково мати спеціальну освіту), будь-хто може стати глядачем (не потрібно платити за вхід на виставку).

Додаток Г

Художник з фотоплівкою в руках

1930 рік. Олександр Родченко на перилах

Олександр Родченко відкрив для фотографії діагональ і вертикальні ракурси, його місце в візуальному мистецтві ХХ століття порівнюють з роллю Маяковського в поезії. Але багато сучасників художника звинувачували його у відсутності таланту...

Незважаючи на той факт, що Олександр Михайлович з раннього віку цікавився мистецтвом - батько хотів для сина нормальної професії і навіть змусив його вчитися на зубного техніка. Втім, спроба стати медиком була приречена.

Свій творчий шлях Родченко розпочав щойно переступив поріг казанської художньої школи, де був "вільним слухачем". Там він зустрів майбутню дружину Варвару Степанову, а також потрапив на вечір заїжджих футуристів - Володимира Маяковського, Давида Бурлюка та Василя Каменського.

У своєму щоденнику він писав: «Вечер окончился, и медленно расходилась взволнованная, но по-разному, публика. Враги и поклонники. Вторых мало. Ясно, я был не только поклонником, а гораздо больше, я был

приверженцем». Незабаром Родченко переїжджає в Москву з наміром приєднатися до футуристів.

Олександр Родченко з дружиною Варварою Степановою, 1920 рік

Олександр Родченко був багатогранною особистістю. Це не просто фотограф, але ще і живописець, дизайнер і педагог. Найбільша популярність прийшла до нього саме завдяки знімкам, які істотно випереджали свій час.

Майстер не визнавав канонів і правил, він створював свій власний стиль, який увійшов в підручники ще за життя автора. Найзнаменитішими портретами, зробленими наперекір догмам фотографічного мистецтва тих років, стали гостро документальна робота «Портрет матері», а також серія знімків Володимира Маяковського і Лілі Брік.

Володимир Володимирович Маяковський, 1920 рік

«Портрет матері»

Іноді підхід Родченко опинявся занадто прогресивним для свого часу, деякі його роботи піддавалися шквалу критики. Так, відомий знімок «Піонер-трубач» був визнаний неполіткоректним - на думку критиків, хлопчик на фото вийшов схожим на «вгодованого буржуа», що не відповідало духу радянської пропаганди.

«Піонер-трубач». 1930 рік.

«Піонерка». 1930 рік.

На кінець 1920-х припав захід авангардного мистецтва в СРСР. Мистецтво повинно було відповідати принципам соцреалізму, конструктивізм виходив далеко за рамки допустимого.

Родченко звинуватили у формалізмі. Він сприйняв це дуже важко: «Как же так, я всей душой за советскую власть, я всеми силами работаю с верой и любовью к ней, и вдруг мы неправы». І влада дає Родченко шанс довести свою відданість, доручивши йому в 1933 році сфотографувати відкриття Біломорсько-Балтійського каналу і оформити номер «СРСР на будівництві».

Будівництво Біломорканалу. 1933 рік

Перемога людини над природою, що коштувала сотні тисяч життів (серед них і українське Розстріляне Відродження), була зафіксована в декількох тисячах зображень, з яких сьогодні відомі близько 30.

Ця робота гарантувала Родченко безпеку і милість влади. Він продовжує створювати нову «пролетарську» естетику, роблячи знакові серії фотографій фізкультурних парадів. Бажання займатися пропагандистською роботою потроху зникає. Тепер художники вчаться у фотографів - учнем Родченко стає Олександр Дейнека.

«Жіноча піраміда». Спортивний парад на Червоній площі. 1936 рік.

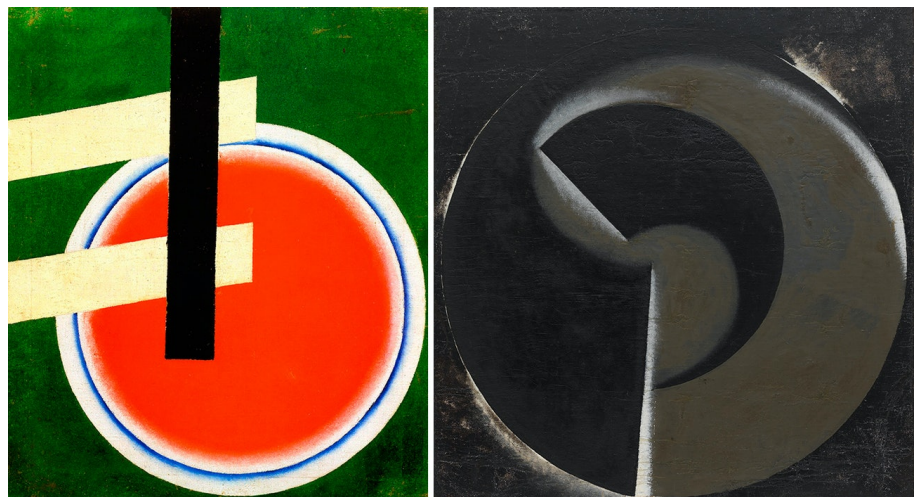

У спортивній фотографії Родченко зміг в повній мірі використовувати стиль, який згодом став його візитною карткою - зйомку з незвичайними ракурсами. Такий підхід дозволяв «оживляти» і робити цікавим навіть банальні сюжети.

«Дівчина з лійкою». 1934 рік.

Однією з найпопулярніших робіт майстра став знімок «Дівчина з лійкою», на якому зображена його учениця Євгена Лемберг. Цей шедевр отримав світове визнання і в 1994 році був проданий на аукціоні Christie's за 115 тисяч фунтів стерлінгів.

Композиція. 1919 рік. Полотно, масло.

Свої абстрактні композиції Родченко малює за допомогою циркуля і лінійки, зводячи живопис до інженерних прийомів. Деякі роботи він створював на іконах із зруйнованих церков. Кияни можуть побачити одну з таких композицій Родченко в Національному художньому музеї України.

Ще до покупки фотокамери Родченко одним з перших в Союзі починає створювати колажі з фотографій, використовуючи цей прийом для реклами, ілюстрацій і агітації. Інформаційна наповненість фотомонтажу

відповідала завданням нового часу і була затребувана всюди - від художніх творів до торгівлі і політичної агітації.

Олександр Родченко. «Книги по всіх галузях знання». Плакат 1925 року. Ленгиз

«Кращих сосок не було і немає ...» 1923 рік.
рік

«Похорон Володимира Леніна». 1924

Власна камера з'являється у Родченко в 1924 році, коли йому було 33 роки і його художні погляди вже були сформовані ідеями конструктивізму. Він використовує нові прийоми в фотографії, не боючись експериментувати. Його відкриття ракурсів, особливо «зверху вниз» і «знизу вгору»,

відповідало новим можливостям побачити світ з висоти літака або даху хмарочоса, що раніше було недоступне людській уяві.

Другим відкриттям Родченко стала діагональ в фотографії. Він використовував лінію як основний конструктивний елемент спочатку в живописі, а потім в фотографії. За допомогою діагоналі Родченко приносить динаміку і відмовляється від врівноваженою статичною композиції.

«Драбина». 1930 рік

У 1951 році Родченко виключили зі Спілки художників, що фактично означало залишити його без можливості працювати і жити. Тільки через чотири роки Олександра Родченко завдяки старанням дружини відновили і навіть дозволили йому провести персональну фотовиставку. Але він не дожив до її відкриття - в 1956 році 64-річний художник помер в Москві.

Олександр Родченко. «Парад на Червоній площі»

Додаток Г

"Приїхала зі Штатів і подружилася з рокерами"

Дивовижна історія про те, як, колись опинившись в потрібному місці в потрібний час, можна потім на все життя стати знаменитістю. Джоану Стінгрей знають як дівчину зі Штатів, яка в 80-х приїхала в Радянський Союз, подружилася з рокерами і ... загалом все.

Насправді, вона ще допомогла видавати платівки наших музикантів в Америці (а вивозити їх тоді було справою небезпечною), за що, звичайно, їй велике дякую. Завдяки їй вийшла збірка Red Wave - перший альбом із записами радянського року, виданий на заході. Джоанна і сама завжди займалася музикою, але, за спогадами її друзів з Рок-клубу, досить несерйозно. А взагалі-то, яка різниця? Зараз Стінгрей - одна з тих, хто надає ексклюзивну інформацію, про той час і його героїв, і мало не головний її популяризатор (за кордоном вже точно). Вона дійсно дуже любила Союз і рок-музикантів, близько дружила, зустрічалася і виходила заміж за деяких з них, знімалася в радянських фільмах, брала участь в концерті пам'яті Цоя й так далі. А тепер вийшла її нова, третя книга про рок: там є і невидані раніше інтерв'ю з Гребенщиковим і Курьохініним, листи Горбачову і Рейгану, автографи, малюнки Цоя і ще багато цікавого. Формат цієї книги більше нагадує альбом, це свого роду документальний додаток до двох перших книг «Стінгрей в країні чудес» і «Стінгрей в Задзеркаллі».

Мені це здається дуже цікавим: уявіть, в якому стані була тоді країна, що людина котра просто приїхала з Америки та поставилася до нашої культури з цікавістю, стала мало не культовою особистістю? І тепер може просто випускати книжки, давати інтерв'ю і продовжувати викликати інтерес. Вражаюче.

Ну, а читати її спогади дійсно цікаво. Як мінімум шанувальникам епохи точно буде цікаво.

Додаток Д

Стоунхендж - дивна загадка минулого

Поки вчені лякають нас «страшилками» про те, що сучасна людина дрібніше, і скоро ми будемо жити в суспільстві ліліпутів, можна заглянути на десяток століть назад і виявити дивовижні гігантські чудеса будівництва древніх людей.

А потім ще й поміркувати над тим, чому сучасні будівлі потребують ремонту щороку, а той же Стоунхендж (Stonehenge) є непорушним ось уже чотири тисячоліття ...

Достовірної відповіді на це питання отримати не вдасться, тому що стародавні секрети будівництва втрачені. Але наблизитися до розгадки, або хоча б дізнатися, як і для чого був побудований Стоунхендж, у нас все ж вийде.

Про будівництво цієї споруди, побудованої на території сучасної Англії ще в кінці кам'яного віку, немає згадок в працях римських і грецьких вчених. Про нього довгий час мовчали книги, але ніколи не вщухали розмови місцевих жителів, які склали величезну кількість легенд про кромлеха.

Згідно з переказами, до будівництва Стоунхенджа доклав руку Мерлін - мудрець і чарівник з британських казок. Шанувальники міфів вірять, що саме він приніс камені з Уельсу, який славиться великою кількістю священних джерел.

А походження «П'яткового каменю» пов'язують з іншою легендою. Подейкують, що колись давно один монах ховався серед каменів від самого диявола. Але посланник пекла все-таки побачив бідолаху і запустив в нього величезним валуном, придавивши ченцеві п'яту.

На противагу народним переказам вчені висувають інші гіпотези. Хоча одна з них теж тягне на епізод з науково-фантастичної книги. У ХІХ столітті висловлювалося припущення, що на місці, де зараз розташований Стоунхендж, раніше знаходилося «лобне місце» друїдів. Чи не тих, які варили зілля, що додає силу і швидкість, а тих, хто вмів робити магичні ритуали і об'єднувати свої сили з природою. Тому вчені вирішили, що мегалітична споруда розташована на перетині енергетичних ліній.

Історики висувають теорію, про те, що Стоунхендж є гробницею якоїсь язичницької королеви Боадіцеї, а англійський письменник Том Брукс після багаторічних досліджень порахував цей кромлех частиною навігаційної системи, що складається з рівнобедрених трикутників.

Висуваються і астрономічні теорії дійсного призначення Стоунхенджа. Джеральд Хопкінс стверджує, що по камінню стародавні люди вираховували, коли настануть найстрашніші для них явища - затемнення.

Є ще більш дивні астрономічні гіпотези. Сьогодні багато вчених схиляються до того, що мегалітична споруда служила свого роду кам'яною обсерваторією, з якої стародавні люди спостерігали за небосхилом. Одного разу дослідники помітили, що в день зимового сонцестояння крізь один з трилітів ідеально видно Сонце, через два інших - заходи небесних світил, а ще два триліти використовувалися для «стеження» за Місяцем. Деякі вчені висунули гіпотезу, що лунки всередині кола в точності імітують траєкторію Полюса світу - тієї самої точки небесної сфери, навколо якого цілодобово рухаються зірки під впливом обертання Землі навколо своєї осі. Траєкторія існувала приблизно 30 тисяч років тому, а це дає можливість припускати, що Стоунхендж може бути набагато старше свого офіційного віку.

Інша загадка кромлеха полягає в тому, що він був абсолютною моделлю Сонячної системи, що складається з 12 планет. Дві невідомі раніше тепер знайдені «за спиною» Плутона, а ще одна «затесалася» між Марсом і Юпітером. Так стародавні моноліти дивним чином підтверджують сучасні відкриття астрономії.

Поки багато вчених ламає голови над загадками Стоунхенджа, залишається невідомим точна кількість його творців. Ясно, що над цією спорудою будівельники працювали кілька століть. Враховуючи, що в той час на території нинішньої Великобританії проживало дуже мало людей, є підстави припускати, що до роботи були причетні не тільки британці, а й інші народи прилеглої місцевості.

Що стосується будівельного матеріалу, то для зведення такої масштабної споруди використовувалися долерит, вулканічна лава, туф, піщаник і вапняк. Частина каменів будівельники доставляли з ділянки, що знаходиться в 210 кілометрах від місця роботи. Вага найбільших брил становив приблизно 50 тонн. В наші дні проводили експеримент, в ході якого з'ясувалося, що команда з 24 чоловік може переміщати камінь вагою в тонну тільки на кілометр на добу. Тоді стало зрозуміло, чому Стоунхендж будувався так довго. Адже кромлех складається з 82 монолітів, 30 кам'яних блоків і п'яти гігантських трилітів, загальна вага яких складає більше 1400 тонн.

Додаток Е

Скульптура та як її розуміти

У сучасному мистецтві розібратися легко: що висить на стіні - живопис, що можна побачити з усіх боків - скульптура. А ось в класичному мистецтві без путівника ніяк. Тому я і захотів написати про те, які види скульптури існують і як відрізнити роботи епохи античності від творів часів Мікеланджело. Люблю говорити про геніїв, а не придумувати виправдання високохудожнім непорозумінням. Перефразовуючи Паскаля - справжнє мистецтво сміється над мистецтвом.

У музеях, парках на фасадах будівель і в метро ми кожен день зустрічаємо скульптуру різноманітних форм і розмірів. І зрозуміло ми не сприймаємо ці «прикраси» як вид мистецтва. Для багатьох це всього лише частина фасаду, статуї, присвячені комусь або чомусь. Але якщо затримати погляд, вдивитися, охопити все цілком, то починаєш розуміти, скільки натхнення може бути в скульптурі, прихованого і мовчазного.

Суть будь-якої статуї античності - це гармонія. Мистецтво того часу несло в собі життєрадісність, рівновагу, розум. Всі вони ідеальні і несуть в собі частинку космічної душі, незважаючи, часом, на трагізм зображуваного моменту.

В античній скульптурі плани розподілені правильно, розумно і твердо. Загальний ефект - наука планів - ось ключ! Подальша обробка може сподобатися публіці, але вона майже зайва. Завдяки науці планів, навіть зотлілі уламки античної скульптури, знайдені через тисячі років, будуть мати ту саму, незрозумілу для нас, магію жесту.

Розберемо це технічно. Скульптура античності, якщо дивитися зверху вниз, представляє чотири плани, які, чергуючись, протиставляються один одному.

Плечі і грудна клітка відхиляються вправо; таз йде вліво; коліна спрямовані знову вправо, так як ліве коліно зігнуте і виступає; ступня правої ноги знаходиться позаду лівої. Ці чотири напрямки надають всій фігурі легкий хвилеподібний рух.

Тепер поговоримо про Мікеланджело.

У його роботах, як і у антиків, в повній мірі відбивається дух епохи. Його мистецтво створювати фігуру з єдиної кам'яної брили. Пози потужні, напружені, болісні. І звичайно, всі ми пам'ятаємо його твердження про те, що хороша лише та скульптура, яку можна безкарно скотити з гори: все, що відпаде, буде зайвим.

Його статуї без сумніву витримали б подібний досвід, але уявіть, що стало б зі скульптурами Фідія, Поліклета, Скопаса, Праксителя або Лісиппа?

Вони розлетілися б на друзки. Це головна і суттєва відмінність: поза, вірна для однієї школи, може бути абсолютно неприйнятна для іншої.

Погляньте на його рабів. Їх душі ніби рвуться до примарного царства істини і безмежної свободи. І тут тільки два напрямки замість чотирьох: одне - для верхньої частини, інше, в протилежну сторону, - для нижньої. Коліна зігнуті, вага тіла розподіляється на обидві ноги, але немає конкретики, а отже немає і стану спокою. Стегно тієї ноги, на яку припадає менше тяжкості піднято і виділяється, як ніби вага тіла зараз буде перенесена на неї.

Торс також неспокійний. Замість того, щоб нахилитися вперед до стегна, як у майстрів античності, плече піднімається з тієї ж сторони, продовжуючи рух стегна. Тут енергія жесту в зсунутих ногах і руках, міцно притиснуті до тіла і голови. Між ними майже немає просвітів, які надають легкість скульптурі.